

HET GEZEGENDE VLAS

NAAR HET ZWEEDS VAN TOPELIUS

DOOR

COR BRUIJN

WARM had de zon de hele dag boven het akkerland gestaan. Nu daalde de avond. De boer liep langzaam met zijn vrouw langs de rand van het veld, om eens te zien hoe het gewas er bij stond.

Er was vreugde in zijn ogen.

„Wij krijgen prachtig vlas dit jaar, vrouw,” zei hij. „Zie eens, hoe hoog en krachtig het al opgeschoten is, en het heeft nog niet eens bloemen. Dat komt ervan, als men zoveel zorg aan zijn land besteedt, als ik heb gedaan.”

„Het is een geschenk van den Heer,” antwoordde de vrouw.

„Ja, dat kan wel zijn, meende de man. Maar het zal er toch wel vooral aan te danken wezen, dat ik voor een behoorlijke afwatering heb gezorgd en goed heb geploegd. We zullen het vlas voor hemden gebruiken. Ik heb er niet meer dan drie en ik wil er zes hebben.”

„Maar wanneer het een geschenk van den Heer is,” zei de vrouw, „dan moeten we Hem er ook iets van teruggeven. Zou je al niet blij zijn met vijf hemden, lieve man? Dan geven we het zesde aan de armen.”

„Och, voor die zijn mijn oude hemden nog wel goed genoeg. En vergeet ook onze twee jongens niet. De jongste ligt nog in de wieg en ik vind, dat hij nu al te dun gekleed is. Een warme luier kan hij best gebruiken.”

„God zorgt heus wel voor ons. Ons kind zal er gerust niet meer kou door lijden, als we één hemd aan de arme kinderen geven,” zei de vrouw.

De boer lachte spottend.

„Kom,” zei hij, „laten we maar naar huis gaan. Zo is nu *mijn* vrouw. Je zou, geloof ik, in staat zijn je eigen jongen naakt te laten lopen, alleen maar om kleren te kunnen geven aan een kleinen straatschooier, die het koud heeft. Het is maar goed, dat ik mijn verstand gebruik, anders zouden we gauw zelf uit bedelen kunnen gaan.”

In de volgende dagen groeide het vlas verder, dat het een lust was, en eindelijk opende het zijn lieve bloemenogen voor de morgenzon. Het had veel vrienden op de akker: de kwikstaart, de bij, de nachtvlinders, de dagvlinders, de bromvlieg, het Onze-Lieve-Heersbeestje, de sleutelbloem, de haas, de eekhoorn, de mol, en dan nog de kikvors in de sloot, en alle waren van mening, dat ze nog nooit in hun leven zulke mooie blauwe bloemen hadden gezien. De morgenwind kwam van de bergen suizelen, dronk zich zat aan de dauw op de akker en genoot van de geur der bloemen. Het winterkoninkje, de kleinste onder de vogels, ontwaakte in zijn nest tussen de ruigte langs de sloot, zag het vlas met zijn duizenden bloemen schommelen op de wind en krabde zich eens met zijn kleine klauwtje in de nek.

„Nee maar,” kwetterde het, „wat ik nu toch voor wonderlijks gedroomd heb.”

„Wat heb je dan gedroomd ?” vroeg het Onze-Lieve-Heersbeestje.
„Ik heb gedroomd, dat er van zeven maal twaalf van deze vlasstengels een kleed voor den Heer gemaakt zal worden.”
„Je droomt, naar dat je verstand hebt,” zei het Onze-Lieve-Heersbeestje.
„Net of de Heer nog kleren nodig heeft. Heb je nooit gehoord, dat het licht Hem tot kleding dient ?”
„Ja, eerlijk gezegd, begrijp ik het ook niet, maar ik droomde het toch zo,” zei het winterkoninkje verlegen.
De bij had gehoord, wat het vogeltje zei, zoemde weg over de akker, boorde zijn tongetje in de kleine blauwe bloemetjes en fluisterde tegen deze en gene : „Jij zult worden tot een kleed voor den Heer.”
De vlasbloemetjes begrepen het evenmin als het winterkoninkje ; maar wie gelooft niet, wat hij gaarne wenst. Er ging een zacht gefluister van stengel tot stengel en van bloem tot bloem over de hele akker : „Heb je ooit zo iets wonderbaars gehoord ? Wij zullen worden tot een kleed voor den Heer !”
Eens kwamen de man en de vrouw met hun vierjarig, oudste zoontje weer langs de akker gelopen, om naar het vlas te zien.
„Prachtige bloemen ! Prachtige bloemen !” riep de man voortdurend en trots straalde uit zijn blik.
„Kijk,” zei de vrouw, „hoe de bloemetjes zich naar elkaar toe buigen. Het is net, alsof ze elkander wat te zeggen hebben.”
„Ja,” zei het jongetje, die de stemmen in de natuur kon verstaan, „dat hebben ze ook. Ze zeggen, dat ze zullen worden tot een kleed voor den Heer.”
„Minder is ook goed, mijn jongen,” lachte de boer. „We zullen er hemden voor mij van maken !”

Het vlas bleef groeien en bloeien. Het was reeds zo hoog, dat het een man tot de baard reikte. Het golfde zo mooi, diep blauwgroen, op de wind, dat men wel denken kon, dat een sloep er op zeilen kon. En steeds maar ging de wonderbare spreuk van bloem tot bloem : „Wij zullen worden tot een kleed voor den Heer.”
„Neen, dat houd ik niet meer uit, zo’n hoogmoed !” kwaakte de kikker tegen de mol. „Wat is dat voor een ongepast gepraat. Daar hebben die luie bloemen niet anders te doen dan zonneshijn te drinken en te bloeien, maar zijn ze daar tevreden mee ? Dat kun je begrijpen ! Ze denken zeker, dat ze heel wat meer betekenen dan ik, die steeds in duizend zorgen leef voor mijn jongen in de sloot !”
„En ik dan ?” piepte de mol. „De hele nacht ben ik in de weer met het graven van gangen onder de vlaswortels en heb ik te sloven en te slaven voor mijn eten, maar wie dankt mij daarvoor ? Ik mag al blij zijn, als ik een worm voor mijn jongen kan vangen. En als ik dan eens uit mijn hol kom, wat krijg ik dan te horen ? Dat onnutte vlas, dat nooit wat uitvoert en zich nooit er eens om bekommert, denkt dat het goed genoeg is voor het Allerhoogste ! Die hoogmoedigen ! Het is om je te schamen. Ik zeg de vriendschap op !”
Terwijl de kikvors en de mol op deze manier boos over het vlas spraken, daalde er een windvlaag uit de wolken en deed zoals gewoonlijk het bloeiende veld golvend op en neer gaan. De bloemen waren nu alle open en zongen op de wind hun blijdschap en hun dankbaarheid uit, maar

hoogmoedig waren ze niet. Wie wel hoogmoedig was, dat was de boer. Toen hij weer eens bij zijn akker kwam en het vlas hoger gewassen zag dan ooit tevoren, groeide er een grote trots in zijn hart. „Moeder,” zei hij, „het worden geen zes hemden, het worden er wel vierentwintig. Je zult eens zien wat een prachtig weefsel we krijgen en

Het was één grote verwoesting.

hoeveel geld we zullen verdienen. En dat alles, doordat ik gemest en geploegd en geëgd heb als niemand anders! Zo gaat het, als men zijn werk verstaat! Het vlasland van onzen buurman is maar een mager akkertje bij het onze vergeleken!”

„God geeft de wasdom,” antwoordde zijn vrouw.

„Jij praat maar wat, vrouw! Neen, zo men zaait, zo zal men oogsten. En ik heb goed gezaaid, dat kun je aan alles merken! De volgende week

„Zeg ik het vlas. Het wordt de mooiste oogst, die we ooit gehad hebben.”
De volgende dag ging op de akker van plant tot plant het gefluister :
„Spoedig zullen we vallen, spoedig zullen we vallen.”

Maar geen enkele was daar verdrietig om. Het ging alles, zoals God het bestemd had. Hun leven was evengoed een gave als hun schoonheid. Maar in de nacht, voorafgaande de dag, waarop het vlas geoogst zou worden, brak er plotseling een geweldig onweer los. De storm voer met woede over de velden en akkers, een stortregen sloeg het vlas tegen de grond en een zware hagel brak de stengels. De vlasplanten stierven zonder elkander zelfs een afscheidsgroet toe te kunnen fluisteren. Alleen in één hoek van de akker was nog een zacht geroep te horen. „We zullen niet worden tot een kleed voor den Heer !”

Toen zweeg ook dat.

„Maar ik heb het toch gedroomd,” zei het winterkoninkje, dat onder een steen aan de akkerrand was gevlucht. „En voor God is niets onmogelijk.” Ook de kikker was voor het noodweer gevlucht. Die zat onder een boomstronk. Maar hij kwam nu een beetje te voorschijn en kwaakte boos : „Hoogmoed ! Grootspraak ! Hoogmoed ! Grootspraak !”

De mol had zijn hol dichtbij de plek, waar het winterkoninkje verscholen zat. Die kon ook zijn mond niet houden. Die stak zijn kop bangelijk buiten het hol en piepte dezelfde woorden, die de kikker gekwaakt had : „Hoogmoed ! Grootspraak ! Hoogmoed ! Grootspraak !” Nauwelijks hield hij hier echter mee op, of twee keiharde hagelstenen, zo groot als duivenieren, sloegen neer, de ene net op de brede neus van de kikker en de andere op de spitse snuit van de mol. Daar lagen ze beiden ! Ze strekten hun poten uit en hadden in deze wereld over hun naasten niets meer te zeggen.

De boer en zijn vrouw waren door het verschrikkelijke onweer wakker geworden. Toen het een beetje bedaarde en de zon opkwam, liepen ze dadelijk naar buiten om naar hun vlasakker te zien. Het was er één grote verwoesting. Alles was stukgeslagen en vernield. De vrouw stond ontsteld en de man wrong zich in wanhoop de handen. „Mijn mooie vlas ! De arbeid van mijn handen ! De eer voor mijn werk ! Het loon voor mijn moeite ! Alles, alles is weg, wat moet er van ons worden !”

„Wees niet bedroefd, vader,” zei hun oudste zoontje, dat weer bij hen was. „Ik hoor een stem daar heel aan de andere kant van de akker ! Wij zullen toch worden tot een kleed voor den Heer, hoor ik daar.”

„Dat is onmogelijk,” zuchtte de boer. „Noch God, noch de mensen kunnen meer kleren maken van wat er op dit verwoeste veld staat !”

„Laten we toch maar eens gaan zien,” stelde echter de boerin voor. „De jongen hoort, wat wij niet kunnen horen.”

Het was een moeilijke tocht voor hen over het verwoeste land. De grond was omgewoeld, stortbeken hadden diepe voren in de bodem geschuurd, overal lagen nog hoopjes ongesmolten hagelkorrels tussen de overblijfsels van het vlas. Eindelijk kwamen ze aan een plek, die wat tegen de storm en de hagel beschermd was door nabijzijnd bos. Daar stonden nog enkele stengels overeind, en toen ze goed toekeken, ontdekten ze er hier en daar en ginds ook nog enkele. Veel was het niet. Ze plukten ze en telden ze, en kwamen tot vierentachtig.

„Ach, ik arme, ongelukkige man,” klaagde de boer. „Op mijn mooie land stonden meer dan honderdduizend hoge, slanke vlasplanten, en nu zijn

er nog vierentachtig over! Geef die maar aan het varken, vrouw! Geef die maar aan het varken! Wat moeten wij met dat ellendige zootje beginnen?"

„Toch zal ik ze meenemen,” zei de vrouw met berusting. „Misschien kan ik er nog een lapje van maken voor onzen kleinen lieveling in de wieg.” De vrouw liet ze roten, braakte en hekelde ze, zoals het behoort, en kreeg op die manier een klein bundeltje prachtige linnen vezels, zonder een enkele fout. Daarna zette zij zich aan het spinnewiel en spon de draden, toen maakte ze een schering in de weefstoel, weefde er de inslag doorheen en kreeg tot haar verwondering niet een heel klein lapje zoals ze verwachtte, maar een mooi stuk, groot genoeg voor een heerlijke luier. Het was heel merkwaardig te zien, hoe die vierentachtig vlasstengels linnen draden hadden geleverd, die zich als het ware verdubbelden tussen haar vingers. De vrouw hield van fijn, wit linnen, daarom legde ze haar weefsel te bleken op het grasveld, en het werd zo glanzend wit, als de vrouw nog nooit gezien had. Men zou hebben kunnen geloven, dat het van zonnenschijn geweven was of tenminste van de fijnste, witte zijde.

„Zie eens, wat we toch nog gekregen hebben van die verwoeste akker,” zei ze tegen haar man.

„Dat is niet de moeite om over te praten,” bromde de boer. „We zouden achtenveertig hemden van die akker hebben kunnen weven, ongerekend nog al het weefsel, dat we in de stad hadden kunnen verkopen.”

Het linnen was klaar, de man liep mopperend weg, en de vrouw nam juist het weefsel van de bleek, toen er op de weg een oude man aankwam. Hij leidde een ezel, waarop een jonge vrouw zat met op haar schoot een klein kind, gewikkeld in een schapenvacht. Ze hielden stil bij het arme boerderijtje om in de schaduw wat te bekomen van de lange reis in de zonnehitte, en de jonge vrouw zei tegen de boerin: „Dat is een mooi weefsel! Waar moet dat voor dienen?"

De jongen, die in het gras langs de weg lag, antwoordde: „Dat weefsel is gesponnen van vlas, en het vlas zei, dat het tot een kleed zou worden voor den Heer.”

„Geef het dan maar aan mijn kleinen jongen,” zei de jonge vrouw, en de blik uit haar ogen was wonderbaar verheven en rein.

De boerin stond verwonderd. Die vreemde vrouw leek nog heel jong. Ze was nog bijna een kind. Ze was stellig niet rijk, want ze reisde op een ezel, maar ze zag er toch niet uit, dat ze om een aalmoes behoefde te vragen.

„Heeft Uw kleine jongen geen luier?" vroeg ze.

„Nee,” antwoordde de jonge vrouw. „Hij heeft een luier gehad, maar die hebben we verloren. We moesten midden in de nacht vluchten voor boze mannen, die mijn kleinen jongen wilden doden.”

De boerin zag naar het weefsel, dat zo fijn als zijde was, dacht aan haar eigen kleinen jongen, die er zo warm in zou kunnen slapen. Maar ofschoon de vreemde jonge vrouw er uitzag als een onschuldig kind, was er iets aan haar, waardoor ze leek op een koningin, die beveelt en gehoorzaamd wordt. De boerin had niet de moed om nog meerdere vragen te doen.

„We hadden een mooie akker met vlas,” vertelde ze. „En ik beloofde, dat ik daarvan iets aan de armen zou geven. Dit weefsel is echter alles, wat we ervan gekregen hebben, want de storm en het onweer hebben alles verwoest. Maar die kleine jongen van U kan niet reizen zonder luier. Ik ben

blij, dat ik hem U geven kan. Het vlas heeft wel gezegd, dat het tot een kleed voor den Heer zou worden, maar ik weet : wie geeft aan de armen en vervolgden, die leent het den Heer."

„Dat is waar,” zei de jonge vrouw, en weer keek ze naar de boerin met die verheven en reine blik, zoals men die zelden ziet lichten uit mensengogen. „Ik wil U daarom ook iets toewensen,” vervolgde ze. „Deze akker zal geven honderdvoudige vrucht en de kleine jongen, die zijn luier moet missen, zal het in de wereld nooit koud hebben.”

„Dat kan alleen God ons schenken,” zei de boerin bedachtzaam.

„Ja”, gaf de jonge vrouw toe, „ik geef niets, ik bid en ontvang. Wilt U mijn kind eens zien, dat de luier van Uw kind zal dragen ?”

Dat wou de boerin graag. Zo iets wil iedere moeder graag. Ze kwam vlakbij de jonge moeder staan en boog zich over de kleine. Het kind zag haar aan met een blik, die nog veel dieper was als die van de moeder. De boerin kreeg een gevoel, of die blik dwars door haar heen ging. En toen ze de luier aanreikte, wikkelde deze zich van zelf om Zijn lijfje.

„Gelooft U nu, dat Uw kind het nooit koud zal hebben ?” vroeg haar de jonge vrouw.

„Ik geloof Uw woorden,” zei de boerin, en ze begreep zelf niet, hoe dit geloof ineens zo vast in haar was.

De weg naar het zuiden slingerde zich tegen de bergen op. Deze weg gingen de reizigers nu. De ogen van de boerin volgden hen, zover ze maar konden. Toen ze boven op de berg waren, tekenden hun gestalten zich af tegen de blauwe hemel, en het leek de boerin, of het kind en zijn moeder door een lichtschijn omgeven waren.

„Waar kijk je naar ?” vroeg de boer.

„Ik vraag mij af, wie die reizigers waren,” zei zijn vrouw. „Toen ze voorbij die hoge ceder kwamen, boog deze zich zo diep voor hen, dat zijn top bijna de grond raakte.”

„Dat moet van een windvlaag gekomen zijn,” meende de boer.

„Nee, het was zo stil, dat geen blaadje bewoog. Ik vraag mij af, wie zij waren.”

De boer lachte.

„Heb je nooit eerder rondzwerfend volk gezien ? Pas op, dat ze niet wat van je meenemen ! Ik zie het weefsel niet meer, dat straks nog op de bleek lag !”

„Dat heb ik aan dat vreemde kind gegeven. Het had geen luier.”

„Wat ? Heb je het enige weefsel, dat we nog van onze akker hadden, weggegeven ? En moet je eigen kind nu kou leiden. Ik vraag mij af, waar je verstand gebleven is.”

„Ons kind zal nooit kou lijden.”

„Wat is dat voor onnozele praat ? Ik had nooit gedacht, dat zo'n flinke man als ik zo'n domme vrouw zou kunnen hebben.”

Na deze dag verlieden er twee jaar. De kinderen groeiden. Het oudste verloor de kunst om de stemmen der natuur te verstaan, maar het jongste ontving in zijn plaats dezelfde gave. Met dit jongste kind was er nog iets bizonders. Het leed nooit kou. De winterwind kwam nu en dan ijskoud van de bergen waaien en iedereen zocht er beschutting tegen, maar de kleine jongen zat halfnaakt bij de hut en had het goed en warm als in de heerlijkste zomer.

„Dat is een flinke jongen,” zei de boer. „Daar zal een kerel uitgroeien. Dat heeft hij van zijn vader.”
De boer had nu een nieuwe akker met vlas gezaaid. Die stond in volle bloei en het hele gezin was naar buiten gegaan om er naar te kijken.

hoog deze zó diep voor hen, dat zijn top bijna den grond raakte . . . .

De kleine jongen kon net zo'n beetje praten, maar het was een taaltje, dat alleen de moeder verstond.

„Wat zegt hij toch ?” vroeg de boer, toen ze aan de akkerrand zaten en zich verheugden in het bloeiende veld.

De vrouw antwoordde : „Hij vertelt, dat de vlasbloemetjes tegen elkaar zeggen : „onze zusters zijn tot een kleed voor den Heer geworden.”

De boer werd daar boos om. „Is dat weer die oude geschiedenis ? Nu zul je zien, dat er vannacht weer zo'n onweer losbreekt, zodat de vrucht van mijn moeite en kunde weer vernietigd wordt.”

Maar er kwam in het geheel geen onweer. Het vlas werd veilig geborgen. Het had honderdvoudig vrucht gegeven. Toen zei de boer : „Dat is nu, wat ik altijd gezegd heb : „men moet zo ploegen en eggen, dat het onweer geen macht meer over de groei heeft. Als ik niet zo flink en zorgzaam was geweest, wie weet, hoe het dan gegaan was.”

„God geeft de wasdom,” zei de vrouw.

„Ja, en wij helpen er een beetje bij,” lachte de boer. „Maar wie komt daar aan op de weg ? Is dat niet een man, die een ezel leidt ? En op de ezel zit een jonge vrouw met een kind op haar schoot.”

„Dat zijn dezelfde, die twee jaar geleden bij ons uitrustten. Toen trokken ze van het noorden naar het zuiden, nu trekken ze van het zuiden naar het noorden. Zie je wel, hoe die hoge ceder zich bijna buigt tot aan de grond ?”

„Zo, ja,” zei de boer. „Zijn we daar weer met dat oude bijgeloof ? Ik ga naar de stal. Ontvang jij die landlopers maar. Maar pas op, dat ze onze wefels weer niet mee pikken.”

De reizigers hielden net als de vorige maal weer stil bij de hut, om zich wat te verkwikken na de vermoeiende reis. De vrouw, die nog zo jong was en toch wel een koningin geelk, bracht haar kleinen jongen bij het jongste zoontje van de boerin en liet ze spelen met elkander. Het boerenjongetje had een broodkorst en gaf die aan zijn nieuwe makkertje.

„Heeft Uw jongen het koud gehad ?” vroeg de jonge vrouw aan de boerin.

„Neen, koud gehad heeft hij het niet,” antwoordde deze. „Maar wel heeft hij nu en dan honger geleden. Wij zijn arm, we leven van de vlasbouw, en die is niet altijd zo lonend als dit jaar. Lieve Vrouw, gij, die op Gods beloften bouwt, wilt gij mijn jongen de gave niet schenken, dat hij nooit honger zal lijden ?”

„Ik ben Gods dienares, ik kan alleen maar bidden en ontvangen,” zei de jonge vrouw. „Graag zal ik voor Uw zoontje bidden om zijn dagelijks brood, want hij heeft mijn kind zijn broodkorst gegeven. Maar niet alles, wat wij wensen, is daarom nog goed voor ons. Mijn kind heeft kou en honger geleden, ofschoon alle kleren op aarde hem zouden hebben kunnen verwarmen en alle rijke korenvelden hem brood hadden kunnen geven. Ik wil voor Uw zoon om een grote gave bidden : dat hij zal hongeren en dorsten naar gerechtigheid.”

De vrouw begreep dit niet, maar ze boog en dankte, want ze voelde, dat het zeer goed bedoeld was.

„We gaan nu weer verder, naar ons eigen land,” zei de jonge vrouw. „Want zij, die mijn kind naar het leven stonden, zijn dood. Wilt gij mij een dronk water uit Uw bron geven, voor wij reizen ?”

„Ik zou U de edelste wijn willen geven, die op aarde groeit,” antwoordde de boerin, terwijl zij haar de drinkkruik reikte. „Lieve Vrouw, zeg mij Uw naam ter herinnering.”

„Men noemt mij de Maagd Maria,” zei de jonge vrouw met de reine glans in haar ogen. „Bid voor mij en ik zal Mijn Kind voor U bidden.”